

„DE DARDE KLOKKE“

Drie moandeleks tiedschrift veur Ommen

Utgave van de Gemienſchop
van Oll Ommer

Redaktie commissie:

Mevr. D. v. Elburg-Tusveld - Schammelte

J. Lucas - Jhr. van Nahuysstraat

M. Makkinga - Markt

H. Makkinga - Jhr. van Nahuysstraat

Redaktie en administratie

Dieks Makkinga Azn

Jhr. van Nahuysstraat 2, Ommen

Van olds ow adres

Van Eerten's
Boekhandel

ONDERLINGE BRANDWAARBORG

MAATSCHAPPIJ „OMMEN“

te OMMEN.

Verzekerd uw goederen bij uw plaatselijke
Maatschappij, lage premie's.

Eigen Maatschappij in eigen hand, ook voor
stormschade- en varia verzekeringen.

TAXI
1724
2200
(05291)

Exclusieve bruidstoetverzorging
Ambulancedienst - Rouwvervoer
Chevron-Servicestation
Reparatie-afd. alle merken auto's
Autoshop - Autowasserette

STEEN

OMMEN, JULIANA STRAAT 22

OLDEMAN

Hofleverancier

KEUZE UIT RUIM

2000 GOUDEN SIERADEN

BRUGSTRAAT 20 — OMMEN

Voor de betere merken **RIJWIELEN** en **BROM-
FIETSEN** is uw adres: Van der Meer. U weet:
wij werken met bekende merken, o.a. Gazelle,
Simplex, Empo en Batavus.

Bromfietsen: Kreidler Florett, Peugeot, Berini,
Batavus en Sparta.

H. VAN DER MEER

Schurinkstraat 18-20 - Ommen - Tel. 1469

AUTOSCHADE „HUYSMANS“

UITDEUKEN

SPUITEN

MOFFELEN

Strangeweg 20, Ommen, Telef. 05291-1146

Goat, aj een fietse wilt kopen noar een GOED en betrouwbaar adres. Woar ze dan de joaren noa de koop ok veur oe kloar stoat met road en doad.

Waar köj dan better terechte dan bi

P. Lub

Barmerstroate 1, ie weet wél tegenover
postkantoor, Telefoon 1470

Een begrip op het gebied van twee wielers.

„Het Hobby Centrum“

**v L
HOBBY CENTRUM
H**

heeft alles voor de
DOE HET ZELVER
Telefoon 1876

Uw adres voor
alle soorten vis
**URKER
VISHANDEL
J. POST**
Bouwstr., Ommen

WARM GEBAKKEN VIS
op ~~dinsdag~~, donderdag en
vrijdag van 10.30 tot 1 uur
en van 4.30 tot 6 uur
Zaterdag alleen van
4.30 tot 6 uur

Voor al uw **levensmid-
delen** naar zelfbediening

A. Seinen SchurInkstraat 26
KROONWINKELIER

Gaarne bemiddelen wij bij uw

koop en verkoop
en verzorgen uw
taxaties
van onroerende goederen

Bij **GROOTENHUIS**
staan
**ROOKARTIKELEN
EN SNOEP**
als steeds paraat!

In de Brugstraat

●
WEENINK

Makelaar en Taxateur in O.G.
H. Mulertstraat 5 — Ommen
Tel. 05291-1121 Lid N.B.M.

Voor al uw fotowerk naar:

foto film TER HAAR
Vrijthof 8
Tel. 1860 - Ommen

Grammoolonplaten elk genre

Voor **ANTIÉK** groot of klein moet U bij

Stegeman **ZIJN**

Gasthuisstraat 17 - OMMEN Telef. 1815

LEDERWAREN

- ✕ Tienertassen
- ✕ Damestassen
- ✕ Weekendtassen
- ✕ Koffers
- ✕ Portemonnales
- ✕ Rijbewijs-etuis, enz

SPECIAALZAAK

Hurink

BRUGSTRAAT 21 - OMMEN

SPEELGOED

- ✕ Diverse bouwsystemen
- ✕ Elektrische treinen
- ✕ Legpuzzels
- ✕ Diverse spellen
- ✕ Sjoelbakken
- ✕ Biljarts, enz.

Autobedrijf Karsten B.V.

Stationsweg 24 — Ommen
Tel. 05291 - 1471 - b.g.g. 1464

Voor Volkswagenverkoop en Service

Café Weertman

van ouds genoemd
nog steeds genoemd !!

Markt 18, Ommen, t/o postkantoor - Tel. 1364

WONDER LANTAARNS EN BATTERIJEN

IJZERHANDEL **TAKMAN**

v. Raaltestraat 26 — OMMEN

HEBT U TROUWPLANNEN . . . VOOR UW HUWELIJSREPORTAGE

foto Leo Smelt UW SPECIAALZAAK

OMMEN

Stationsweg 2, Telefoon 2605

HARDENBERG

Voorstraat 1, Telefoon 2311

VRIEZENVEEN

Westeinde 85, Telefoon 1244

FA. STEGEMAN

Electro Technisch Bureau
Radio - T.V. - Huish. App.
Ommen, Dr. A. C. van Raaltestraat 3
Telefoon 05291 - 1152

Voor Uw Intieme familiefeestjes en recepties naar
het romantisch gelegen

Hotel de Zon

aan de Overijsselse Vecht
Sfeervolle eetzaal met uitzicht over de rivier.
Specialiteiten restaurant. Tel 05291-1141

Voor uw autoschade

naar

CARROSSERIEBEDRIJF

J. I. BAKKER

Sogenbosstraat

Privé-adres:

Klaproosstr. 34

Tel. 05291 - 1294

OMMEN

oud en mooi

MODERNA

nieuw en modern

S
T
O
M
E
R
IJ

Chem. reinigen

MODERNA

SCHURINKSTRAAT 30 A

TEL. 1360 — OMMEN

Wij maken voor U: **STOFKNOPEN - STOFCEINTUURS ENZ.**

Verder volop: KNOPEN
RITSEN, GESPEN,
CEINTUURS, GARENS
KANT EN GARNEERBAND
SCHAREN

Kortom: voor alles wat met naaien te
maken heeft, naar

NAAIMACHINEHANDEL

STEGGINK

Nijverdal, Rijssensestraat 33a, Tel. 3030
Ommen, Gasthuisstraat 27, Tel. 1313

An't horloge ken ie de drager

Kies ow horlogie daorömme met
zörge en loat oe roaden deur
de Vakman !

OEGEMA

Dr. A. C. v. Roaltestroate 2
Ommen - Tel. 1643

le wol'n gezellig winkel'n ?

Goat dan noar de magies

van ten Tooren

an de Markt

H. H. KERVER

SMEDERIJ - CONSTRUCTIE
HAARDEN - KACHELS
ERKEND GASFITTER

OMMEN, Middenstr. 17, Tel. 05291-1764

TAXI

BEL

2500

TAXIBEDRIJF LEERENTVELD - OMMEN

ASSURANTIE-KANTOOR

E. Brandwacht

- * Alle verzekeringen
 - * Financieringen
 - * Hypotheken
- Voor uw spaargelden:
spaarbank C.D.K.

Ommen - Sandbergstraat 3 - Telef. 1785

SCHILDERSBEDRIJF

J. M. Siero

Baron v. Fridaghstraat 3

Tel. 1971

KEIZER

is altied al goedkoop
e'wes en dät is e.
Al meer dan veftig jaor !

VOOR AL UW BLOEMWERK

Bloemenmagazijn

JOH. SCHUURMAN

Brugstraat 12 - Telef. 1388

RADIO en TELEVISIE

M. DUNNEWIND

Dr. A.C.v. Raaltestr. 12

TEL 1658 - OMMEN

Radio

T.V.

Stereo rec.

Koelkasten

Wasautom.

Goed nieuws

Ons vorig nummer-met het artikel van de heer Gerrits over de preahistorie-is een heel groot succes geworden. Ons abbonementental steeg en wij hebben heel veel nummers afzonderlijk verkocht.

De verkoop van losse nummers via de boek- en tijdschrift handelaren in Ommen is uitstekend verlopen. Ook voortaan zal men bij de fa's van der Beek, Diek en van Eerten losse nummers kunnen krijgen. Aan het nummer dat U hiermede ontvangt is één en ander toegevoegd. Allereerst een blad met Errata, dat wil zeggen een herstelling van fouten die in de druk van "Praehistorie" zijn gemaakt en ten tweede twee bladen met 8 pagina's foto's die op "Praehistorie" betrekking hebben. Deze bladen zijn alle los toegevoegd, zodat U ze kunt inleggen of vastnietten in het vorig nummer.

Voortaan zal ons blad genummerd verschijnen. Wij gaan daarbij uit van het feestnummer dat wij uitgaven op 11 april 1971, toen de Gemeenschap van Oll' Ommer 20 jaar bestond. Dat beschouwen we als no. 1 en dit is dan no.12.

De Darde Klokke is wel eerder verschenen, maar droeg toen een ander karakter.

De kwestie van de betaling der abonnementsgelden zijn we bezig op te lossen. In Ommen - voor zover we het blad zelf bezorgen - hebben we het geld grotendeels opgehaald en buiten het bezorgingsgebied zullen allen die nog niet betaalden een ingevuld girobiljet van ons ontvangen. In de hoop dat men daar dan ook gebruik van maakt en aldus voor de betaling zorgt. Die medewerking mogen we toch wel vragen. Dat zal voor ons - die dit blad verzorgen - dan Goed Nieuws zijn.

Namens de redactie- en administratiecommissie

M.M.

P.S.

Betalingen - ook voor opgave van nieuwe abonnementen - s.v.p. op giro 3043554 t.n.v. adm. De Darde Klokke, Jhr. van Nahuysstraat 2 te Ommen.

De legende van " de Hongerige Wolf "

6. De belegering van de Collendoorn

Na de strijd in het Dalfserveld, waarbij Egbert van Ruinen de dood had gevonden, waren enige mannen van Koevorden teruggekeerd. Zij vonden een gewonde en zagen dat het iemand van Eerde was. De mannen vingen ook de hengst van Egbert op, waardoor de geldsom wederom in handen van de burchtgraaf van Koevorden kwam.

Reinaert was woedend. Een andere afgezant werd met de behouden schat naar Zwolle gezonden en Reinaert verzamelde zijn mannen om wraak te nemen. Wel gold het kasteel Eerde als onoverwinnelijk, maar misschien was een overrompeling mogelijk. Maar de troep was toevallig ontdekt.

Toen de heer van Eerde zich bij zijn mannen wilde voegen om de aanval op de Collendoorn te leiden en hij bij Ommen de Vecht doorwaadde, boodschapte men hem dat een talrijke ruiterschaar van Koevorden in aantocht was. Hij zond twee mannen naar Eerde terug met bevel tot dubbele waakzaamheid. Maar toen hij zelf doorreed naar de Collendoorn, ontdekte men, zonderling genoeg, niets meer van de andere ruitertroep. De slotbrug was opgehaald en een diepe stilte lag over het bedreigde slot.

Reeds nam Everhard zijn zilveren hoorn ter hand om het teken tot de aanval te geven, toen er iets bijzonders gebeurde. De valbrug viel namenlijk neer en daarover trad een man, recht op heer Everhard toe. Het was Jonker Rudolf, zonder wapenrusting en zonder wapentuig.

Met vaste stem sprak hij: "Heer van Eerde en vader van Ida. Ik had U niet herkend toen ik mijn bijl tegen u ophief. Ik ben dankbaar dat een leven gespaard is. Maar moet ik er voor gestraft worden, dan stel ik mijn leven in uw hand".

Deze edelmoedigheid trof Heer Everhard diep. Hij steeg van zijn paard en hief de geknielde jongeling op. Er steeg een gejubel op onder de mannen toen beide helden elkaar omhelsden.

Maar de strijdknechten van Koevorden hadden, in de bossen verscholen, het tefereel ook waargenomen. Met een woest geschreeuw vielen zij, Heer Reinaert aan het hoofd, de niets vermoedende mannen aan.

De burchtvoogd van de Collendoorn bracht redding. Deze had vanaf de torentrans Rudolf met zijn blik gevolgd toen deze zich naar buiten begaf. Hij ~~stond er nog~~ toen de bende van Koevorden aanviel en onmiddellijk gaf hij bevel de valbrug te laten zakken. Everhard en Rudolf met hun mannen konden nog juist naar binnen snellen. De brug werd wederom opgetrokken en een diepe gracht stuitte de aanval.

Reinaert eiste nog uitlevering van zijn vijand maar toen daaraan geen gevolg werd gegeven trok hij woedend af.

Heer Everhard van Eerde had grote achting voor de wijze waarop Rudolf het misverstand uit de weg had geruimd. Hij wilde niets liever dan een spoedig huwelijk van beide jonge mensen. Hij stelde echter als voorwaarde dat Rudolf op Eerde zijn intrek nam en de Collendoorn aan Kunigonda overliet.

Toch verontrustten de woorden van zijn moeder Rudolf en hij vroeg de Heer van Eerde of er werkelijk niets was dat zijn huwelijk met Ida in de weg kon staan.

"Het enigste wat uw moeder op mij tegen kan hebben" antwoordde deze, "is, dat ik tegen haar zin en tegen de wil van Mathildes' ouders, met deze laatste getrouwd ben".

Rudolf was thans gerust en bood aan samen een bezoek aan zijn moeder te brengen, wier toestand deerniswekkend was.

Maar toen zij de Heer van Eerde zag richtte zij zich op en riep: "Waar is Mathilde? Breng mij bij haar!"

Deze woorden brachten de edelman tot ontzetting.

De vriendin van Agnes was reeds vele jaren dood, maar haar einde had zich geheimzinnig toegedragen. Plotseling was zij ziek geworden. Niemand had haar meer gezien dan een geestelijke, zelfs haar vriendin niet. Weinig weken daarna was zij gestorven.

Heer Everhard verliet de kamer in een toestand alsof een zware misdaad, lang geleden begaan, in zijn herinnering werd gebracht.

"Ik ga vertrekken" zeide hij tot Rudolf. "Het was beter geweest dat ik uw moeder niet ontmoet had".

Hij reed terug naar Eerde met een wildheid, alsof hij iemand ontvluchtte.

Rudolf en Kunigonda waren van hun jeugd af aan door een zeldzame broeder- en zusterliefde verbonden geweest. Na alles wat zich de laatste tijd had voorgedaan scheen dit te veranderen.

Rudolf verloor de steun van Kunigonda, die zich ook niet verheugde in de verbroedring met de Heer van Eerde.

Toen Rudolf haar vertelde van zijn spoedig huwelijk, werd zij doodelijk beangst.

Op een morgen had zij een onderhoud met de Slotvoogd, liet haar paard zadelen en reed, vergezeld van enige ruiterknechten van de Collendoorn weg.

Steen.

Hoe var ku'j kieken?

Daor stund een boertien op de barg.

De zunne braandde niet zo arg;

Gien nevel te bespeuren.

Hij keek naor bos- en veldgewas
en zag hoe mooi de wereld was
met zoveul bloemenkleuren.

Iniens sprak hum een heertien an.

Waar kwam dat mannegien vandan?

Wat had die hier te zûken?

Hij zei: "Ie staot hier lang niet gek,
want dit liekt mij een mooie plek
um j'ogen te gebruiken.

Hoe wïed is hier het vergezicht?

Ku'j hier ok zien, waar Twente ligt,
met torens en fabrieken?"

Toen zei het boertien: "Och, nemeer,
een mens kan hier bij 'elder weer
nog 'eel wat wieder kieken."

Toen spotte 't heertien: "Dat valt mee.
Of kiek ie varder dan de zee,
ginds achter hoge dieken?"

Maor 't boertien lachte: "Jao, gewis;
ie kunt, as 't weer maar 'elder is,
hier tût de maone kieken!"

E.H.Timmerman.

Uit Ommens verleden

De Ommerschans II

Toen het Munsterse hoofdleger bij de schans aankwam kostte het hen niet de minste moeite de schans te bezetten, omdat de schans verlaten was. Wat was er gebeurd? Uit een rapport van kapitein Van Arkel omtrent de muiterij van de soldaten in juni 1672 blijkt het volgende. Toen Van Arkel op zekere morgen naar buiten liep trof hij tot zijn niet geringe verbazing aan de buitenpoort van de Ommerschans de gehele compagnie van luitenant-kolonel Vegelijns in volle wapenrusting aan. Het bleek dat men voornemens was nog voor de komst van de Munsterse troepen af te marcheren. Van Arkel wist hen evenwel te bepraten, waarna een ieder zijn post weer innam. Het moreel van de troepen bleef evenwel labiel. Toen het bericht kwam dat de Munsterse troepen naar de schans optrokken en elk ogenblik een aanval verwacht kon worden brak er een ware wanorde uit. Het leek wel of alle tucht en discipline weg was.

In een ogenblik hadden de troepen zich verspreid en was een ware strooptocht in en om de schans begonnen. Het huis van de majoor werd bestormd en het bier vloeide in grote hoeveelheden. Kapitein Van Arkel riep zijn officieren in allerijl bij elkaar om te overleggen wat er moest gebeuren. De sergeanten werden er op uit gestuurd om de manschappen tot rede te brengen. Nog vóór de avond keerde de rust weer.

Een 12 tal soldaten mochten hun vrouwen en kinderen buiten de schans in veiligheid brengen onder voorwaarde dat ze zelf onverwijd zouden terugkeren. Hoewel ze dit beloofden, kwamen ze niet terug.

Midden in de nacht liet Van Arkel de gehele bezetting aanzeggen om zich op het voorplein te verzamelen. Niemand verscheen echter. Op verschillende punten bleven ze samengepakt ruzie maken met elkaar. Vooral de wacht op de Westerbatterij gign heftig te keer. Het was een gejoel en geschreeuw van belang.

Toen Van Arkel met zijn majoor deze soldaten naderde om hen toe te spreken, brak een oorverdovend gehuil en getier los, terwijl Van Arkel en zijn majoor de gemeenste scheldwoorden naar het hoofd geslingerd kregen. Het bleek een niet te stuiten oproer en Van Arkel keerde onverrichter zake terug naar zijn woning. Het getier hield ook de volgende dag en nacht aan en niemand wilde nog naar rede luisteren.

Bij het aanbreken van de dag bleek van de buitenwacht bestaande uit een korporaal en negen soldaten 5 man gedurende de nacht te zijn verdwenen.

Ook waren diverse soldaten via de grachten gevlucht om een beter heenkomen te zoeken.

Bij een appèl, dat Van Arkel daarna hield, bleken van de 200 manschappen (146 musketiers een 55 piekdragers) er nog 47 over te zijn.

Een uur later passeert de Mulder uit Avereest op weg naar Ommen en vertelt, dat hij de ontvluchte troepen in de vroege morgen Avereest heeft zien passeren. Op verzoek van Van Arkel gaat de Mulder in gezelschap van enkele boeren op weg naar Ommen om de zaak daar te verkennen. Reeds spoedig staat de Mulder weer voor de ophaalbrug van de schans.

Hij vertelt dat zij tot aan "Keesmans-huys" zijn gegaan. Op de er naast gelegen heuvel konden ze zien dat verscheidene troepen vanuit Ommen op weg waren naar de schans.

Dit was te veel voor de 47 overgebleven soldaten. Opnieuw gingen ze aan het muiten. Ondanks pogingen van Van Arkel, Vegelij en de Mulder om de soldaten tot andere gedachten te brengen moesten ze met lede ogen aanzien hoe de manschappen zich in verschillen de richtingen verwijderden en door het veen een goed heenkomen zochten. Er bleef nu niets anders over dan ook de schans te verlaten en zo liep Van Arkel als laatste de brug over, liep de schans uit om evenals zijn soldaten een goed heenkomen te zoeken. De munsterse troepen waren toen reeds zo dicht de schans genaderd, dat ze ter nauwer nood aan de vijand wist te ontsnappen. De eerste dagen moest Van Arkel zich schuil houden bij boeren in de omtrek, voordat hij verder kon trekken, om aan zijn superieuren verslag uit te brengen van hetgeen was voorgevallen.

Onderweg tussen Staphorst en Rouveen valt hem een bende van 8 ruiters aan en brengen hem naar Hasselt waar hij gevangen wordt gozet.

De generaliteit was bijzonder teleurgesteld omtrent het gebeurde.

Ook de schans bij Rouveen liet het afweten toen de Munsterse troepen voor de poorten verschenen, Groningen en Friesland wisten, dank zij de getroffen maatregelen en het optreden van Generaal Van Aylva en de stadhouder, Rabenhaupt, staande te houden.

Geleidelijk worden de verschillende gebieden heroverd. Ook de Ommerschans wordt onder bevel van Van Arkel met het benodigde krijgsvolk bezet.

Op 12 februari 1674 is er weer gebrek aan stro en voedsel. Drente zorgt voor het benodigde stro terwijl Van Arkel van het Overijsselse Gouvernement toestemming krijgt om het voedsel aan te vullen met wild dat veel in de omgeving van de schans voorkomt.

Ook worden arbeiders uit Hoogeveen naar de schans gestuurd om aan de versterkingswerken van de Ommerschans te werken. Men liep echter niet zo hard om dit werk uit te voeren. Het kwam zelfs zover dat de Hoogeveense Magistraat dreigde het hele dorp te zullen laten platbranden als niet voldoende boeren zich voor de arbeid aan de schans beschikbaar stelden. Het was in deze jaren de gewoonte dat de Ommer Bissing trouw door de Drentse en Overijsselse boeren werd bezocht. Voor hen die uit het noorden kwamen voerde de weg langs de Ommerschans.

Ook in 1675 passeerde men zo de Ommerschans. Nu werden ze plotse-ling door soldaten en officieren van de Ommerschans aangehouden en werden verplicht een aanzienlijk tolgeld voor hun paarden en wagens te betalen alvorens toestemming werd gegeven om te passer-en.

De bevelhebber Hopper was niet op de schans aanwezig. De schans welke tot nu toe aan het gewest Overijssel behoorde werd nu onder het gebied van de Raad van State der Verenigde Nederlanden ge-bracht. Tevens werd bepaald dat niemand binnen een zekere afstand van de vestingswerken veen mocht bewerken of boekweit zaaien.

Deze bepaling was er de oorzaak van dat er tussen de burgerij van Omnen en de bezetting van de Ommerschans vele en hevige twisten ontstonden. De Omnenaren hadden n.l. steeds hun turf gestoken en hun boekweit verbouwd tot vlak bij de Ommerschans, terwijl nu de soldaten van de schans deze gronden in bezit hadden genomen.

Tevens liet de commandant der schans, Hopper, grote heidevelden ter weerszijden van de schans afbranden.

Op 19 juni 1676 wordt hierover door de burgemeester van Omnen ge-klaagd bij Ridderschap en Stede van Overijssel.

Door de Raad van State wordt een commissie benoemd om na te gaan of door inundatie van moerassen meer boekweitgronden te creëren.

Wordt vervolgd.

Honde bloeme

Honde bloeme al draag ie de zönne in't harte,
al weev ie samen een golden vourjoarskleed.
Het mensdom bezörgd oe alleneg smarte,
maar draagt met ere ow bloemenleed.

Zie hebt eerst ow as stroatnaamdrager of e wezen,
modern gezegdie wörden gediscrimineerd.
In de kraante steunt het groot te lezen,
de Pinksterbloeme was hoger as ie ge-eerd.

Ow golden zönneharte en kleuren,
Weug niet op tegen ow boeren name.
Tot troost, dat wil onder de mensen ok gebeuren,
doarömme dat ik met oe mij schame.

Maar de grote Schepper van alle dingen,
bracht ow ok voort op de darde dag.
Wie zol dan toch onder de starvelingen,
ow achteruut zettén en met welk gezag?

D.M.

De Taal is gansch een Volk

In Oktober 1972 hebben wij - zowel in de Darde Klokke als in "Nieuws uit Ommen"- een poging gedaan om het gebruik van de woorden "op" en "in" (op de Dante en in Varsen) enigzins redelijk te verklaren. Begin 1974 hebben we daarna aan de lezers van beide bladen gevraagd zich te bezinnen op de vraag waarom wij, in het oude Ommen spraakgebruik, veelal huis- of geslachtsnamen eerst noemen en daarachteraan dan de persoonsnaam. Waarom b.v. Niens' Ep (Egbert Hemstede te Arrien, wiens huisnaam Niens is).

Het ging ons niet om een verklaring van die naamvormen zelf maar uitsluitend om de volgorde waarin ze gebruikt worden.

Of daar een begrips- of gevoelswaarde achter zou kunnen zitten.

Er is weinig reactie op gekomen, waarom wij nu willen pogen zelf een verklaring te geven. Een pretentie-loze poging, net als met "op en in".

x x x

Die volgorde heeft niets uit te staan met wat we tegenwoordig in een kaartstelsel doen. Die louter administratief technische registratie van namen kende men nog niet toen ons oude woord gebruik ontstond. Daar hoeven we de betekenis van de woordvolgorde die ik hier aan de orde stel dus niet te zoeken.

De vraag komt natuurlijk op, of in 't algemeen wel waarde moet worden gehecht aan die oude taal - vormen en de gebruikswijze er van. Het is immers de manier van spreken van zeer primitieve mensen.

Ons antwoord luidt dat men aan het woord van primitieve mensen meer waarde moet toekennen dan aan dat van ontwikkelde en zogenaamd beschaafde mensen, tenminste als het er om gaat de zuivere bedoeling van hun woorden te peilen. Een primitieve mens verstaat minder de kunst zijn woorden te gebruiken om zijn gevoelens en gedachten te verbergen en zijn woord wordt meer rechtstreeks vanuit zijn gevoel gekozen en minder door verstandelijke overleggingen bepaald. Daarom moet dan ook de waarde van zijn woord allereerst gezocht worden in het gevoelsleven.

In de benaming die hij gebruikt om zijn medemens aan te duiden ligt - o.i. - ook een stuk gevoelens ten aanzien van die medemens uitgedrukt. Gevoelens t.a.v. zijn persoon, maar ook t.a.v. het verband waarin die medemens wordt geboren, leeft en zich ontwikkelt en manifesteerd. Daarom lijkt ons de volgorde ook van belang. In die volgorde zien wij een orde van belangrijkheid.

Dit taalgebruik wijst het maatschappelijk verband waarin een mens leeft, als het eerste en belangrijkste aan. Vandaar uit wordt hij nader - als persoon - gewaardeerd. Daarom wordt die volgorde gebezigd.

Eerst het geheel waarin de mens ontstaat en leeft dan de persoon afzonderlijk. Het is een manier van denken die dicht bij de natuur staat en die ook niet vreemd is aan de Bijbel.

Er komt hier een duidelijk verschil tot uiting met een andere manier van mens en maatschappij benadering dan die in de 18e eeuw door Rousseau werd geformuleerd, n.l. dat de samenleving de som der individuen zou zijn.

Die opvatting is ons in oost-Nederland vreemd. Voor ons gaat het organisch verband waarin de mens als persoon naar voren treedt vóór en wij waarderen de persoon sterk vanuit het verleden en vanuit het verband dat in het verleden groeide. Men hoort het als wij zeggen dat iemand uit een goed nest komt of dat de appel niet ver van de stam valt.

x x x

Wij geloven persoonlijk dat de hierboven gegeven poging tot verklaring verantwoord is. Maar aan wie een andere mening heeft, of onze verklaring meent te kunnen ontzenuwen bieden we graag plaatsruimte.

Het is in elk geval de moeite waard grondig na te denken over en aan ons eigen taalgebruik.

w a n t : taal is gansch een volk.

(Dr. H. J. A. M. Schaepman)

M. M.

x x x x x x x

x x x x x

x x x

x

1924 - 1 oktober - 1924

n'Margen is jong, n'margen is koald
de fietsen bint klein, de kinder niet oald
de tassen doar op schreeuwt een name
noast arbeid maakt ze ok nog reclame.

De kraanten môt vot, de kraante hef hoast
de tasse is vol. Zie hoe ze roast.
As temee n'lexten vot is e'bracht
dan is het schoele die heer weer wacht.

Zes dagen laank, zes dagen zo'n rit,
t ' giet ûm het zakgeld, en fietsen maakt fit.
Vrogger was 't wark, verdien 'n, strafbaar feit.
Now kik gien iene op zo'n "kleinigheid".

50 joar geleden, 50 joar wat een tied
toen deuden ze lopend, een fietse aj niet.
As ze oe zaag 'n dan was doar de wet.
Goaw veuruut, of ew de tied terugge zet?

Dieks Makkinga.

Oude familie namen uit het Ommer burgerboek
door Mr.Dr.E.ten Tooren.

De taak van het bevolkingsregister werd vroeger waargenomen, zij het in heel wat eenvoudiger vorm door het burgerboek. Eerst na inschrijving daarin telde men als volwaardig burger mee, in alle opzichten zowel rechten als plichten.

Ook van Ommen is het burgerboek bewaard gebleven het loopt van 1596 tot 1818.

Van enige nog in Ommen meer of minder bekende familie's vermelden we wanneer hun, vermoedelijke, voorvaders als burger zijn ingeschreven. De keuze is volstrekt willekeurig.

25 nov. 1666	Jarvien Derch van Ommen
25 apr. 1676	Peter Harms Bosscher
26 febr. 1677	Hendrik Arent Vos
28 apr. 1678	Frerich Jansen van Elburg
8 nov. 1706	Gerrit v.d.Vecht
1 febr. 1706	Lucas Lucassen v.d.Vecht
18 jan. 1711	Gerrit v.d.Veen
5 apr. 1728	Engbert Mensink
7 juni 1732	Jacob van Makkinga
15 sept. 1738	Stoffer Luttekens
7 febr. 1745	Arent Coers
3 dec. 1746	Frans Wissing
3 dec. 1746	Hendrik Poortier
6 febr. 1747	Jannis Bosch
31 maart 1748	Gerrit Hagedoorn
26 febr. 1753	Hendrik Asjens of Hendrik Wittenberg
8 mei 1753	Hendrik Albers Bloten
15 dec. 1760	Hendrik Jansen Bosch
9 mei 1761	Hendrik Kiet
18 dec. 1765	Jan ten Toren
18 dec. 1765	Harmannes Cothuis
16 okt. 1769	Peter van Gerner
25 nov. 1771	Jan van Gerner
10 mei 1773	Gerrit ten Toren
2 apr. 1776	Gerrit Jansen Paarhuis
23 nov 1778	Jannes Horstink
19 nov. 1782	Antony Visscher

30 oct 1786 Jan Horstink
6 apr. 1790 Gerrit Oldeman Ger.zn.
14 apr. 1797 Marten Schuurman
22 mrt. 1799 Rotger Woertink
21 febr. 1804 Janver Kampman en deszelfs huisvrouw Hendrika Teihuis
14 nov. 1805 Roelof Brinkhuis
10 aug. 1808 Johannes Jozef Siero

Er is weinig bekend van de plaatsen van herkomst, van deze nieuwe burgers van Ommen.

Veelal komen ze vermoedelijk uit de buurtschappen.

Slechts van enkelen is vermeld van welke plaats ze komen.

Als verst verwijderde plaatsen worden Zwolle en Vriezenveen genoemd.

Van althans één der genoemde families is de herkomst nagegaan en wel te Ulsen (Bentheim) tot 1510.

Zijn er meer geïnteresseerden in genealogie in Ommen?

- 0 - 0 -

Starven

Wees zacht Dood, as ik starven gao
en vlaos de adem van vergeten
over de zaerte van het Weten...
Dat is genao.

Dóód is niet slim - het is een slaopen
in't grote bedde van de Rust,
daor 't veilig is en't longern blust...

Ik wéét van horizonnen van de Rust,
waorachter ik ok ienmaol zal verdwienen,
maor, 'k bin zo schrowend bang
veur lieden en veur pienen...

en daorum Dood, aj komt -
haal mi 'j dan onbewust.

Uit: de iegelkaor, Drentse ge- /Roel Reyntjes /
dichten van -----

Tour de Dante

Wanneer een boer of zien kippe dood wilt goan, dan wördt er kippensoep e getten is een oald sprekwoord, woar een beste vossen woarheid in zit. Maar dat ik veur mien pöt-tien kippensoep zo onmenselijk hard mösse lopen as dat veur veertien dagen geleden gebeurd is, had ik nooit e dacht. Ik weet wel dat een kippe zich niet vrijwillig an kömp melden as zien baas met soeplannen rond lop.

Te könt van zo'n dier niet vargen dat e um zelf an böd met zo iets van "hier bin ik Dieks, vret mie maar lakker op en ik hoppe dat ik ow goed magge smaken." Toch is der ok nog wel verschil in tegenwarking van de kippenkaante. Dat van veur 14 daag'n geleden gönk alle parken te buten.

Het was een dikken barnevelder den an-leg verteun' ömme te gran renteneiren. Bi'j het voern was e veur an maar op het nös en eier legg'n, lauw Batsie. Och, eigenlijk kon ik ok maar weinig meer van em vargen, want twie joar laank had e goed geregeld zien eier of e leverd, op de deur mi'j an e wezen plaatse. Maar now was't zo goed as of e lopen. Gien kippe kan van mi'j vargen dat ik een tehuus in stelle veur meer dan bejoarde kipp'n. Öm heer een rustegen olden dag te bezörgen. Mien vrouwe was het met mie iens, dat die kippe neudig potwaarts mos, dus zien leste uur was anstoande.

Ik gönge zo as altied s'oavends de kippen voer'n.

De soepkippe in spé was weer veuran toen ik gemengd voer rond streuen. Tot vlak veur mien voeten gooien ik het voer, dan kon ik em zo pakken. Met dat ik op em grepe nömp de kippe een sprong en vleug het deurtien uut de Dante op, de vri'jheid tegen. Ikke achter em an. Mien lieve tied wat kon dat oalde merakel nog goan.

Achter Danten Harm langs zo op de Loarakkers an. Te vleug, of vladderen better gezegd zo Ömm'n in. Of ik wol of niet, ik mosse em noa. Muu en bezweet giespel'n ik achter oonze soepkippe an. Wi'j leupen allebei ömme dezelfde reden zo hard "de soeppanne".

Het verschil lag hierin, dat die kippe er met gien geweld in wol, en dat ik em met net zo völle geweld er in wol hebben.

Wat veur die kippe een woar schrikbeeld môt e wes wezen, zo'n grote panne met em zelf doarin, de biene noar boven, was veur mi'j een veuruutzicht dat een paar kilometer hard lopen weerd was.

Eindelek, vlak bi'j de Roomse karke onder de hege van Riekel Nentjes doar greep ik em.

Wi'j bint eerst een poossien blieven liggen met zien beiden, want ik weet verduld niet wie het muujste was, de kippe of ikke.

Onderweg heffe niks meer e zeg, ik wete wel zo goed as vaste dat e bezig was met het verleden of te rekkenen. Omme het en makkelijk te maken heb ik em zien eierriek verleden nog eens veur e hoalden en e wezen op het mooie weerdege einde van een dood as soepkippe. Of het em e hölpen hef weet ik niet, ik geleuve het niet, want ie deud maar niks as akeleg met de oog'n dreien. Zo binne wi'j veur de leste keer samen het vöndertienover e goan.

Toen wi'j bi'j huus kamen had de vrouw al een grote panne met kokkend water op stoan. Weinig tied doarnoa lage wie allebeide met de bienen in de heugte. De kippe in de panne en ik in een lönningstoel met de beide biene op de tafel.

Zo stille veur mi'j hen zat ik te prakkezeren over die kippe zien leven bi'j oos hier op de Dante.

Alles gönk an mien ogen veurbi'j, van dat ik em as iendaags kuken e kregen hadde, töt now toe, dat e doar zo zaggies an gaar lag te pruttel'n.

Wat hef zon kippe eigenlîk an zien leven, vretten en eier leggen, en as dat laatste ophold, dan de pot in.

Ik had zo'n dier ok wel eens mee kön'n nemm'n noar omm'n, dan had e vast en zeker schik e had, veural s'zommers met al die vrömden.

Dieks,

Dante W., zo en zo völle.

0000000000

00000000

00000

000

0

Op e' dragen an ieder die al is bekwaakt
of het nog zal worden.

Kwaakt niet

Kwaakt niet, ow woord'n weegt zo völle,
die goat deur alles hen, verduld.
Zie blijft gangs net 'n maal'nde mölle
en onschuldeg'n kriegt maar al te vake schuld.

Kwaakt veural niet in woordloos kwaak'n,
Deur 't schud'n alleen al met oe eufd
köj onmeuglæk völle te doen maak'n
en gien mense den t'oe niet geleufd.

Weerl'd better'n en bieje ons zelf begön.
n Boel e leerd, zo weinig nog e doan,
van uut disse streek'n de grootste zönde,
Möt 't kwaak'n wel hoge voov'n alles stoan.

Wiej saam'n, "ikke" veural niet te vergeet'n,
könt völle doen, goed maar ok kwoad.
Wiej könt een weerl'd terechte zet'n,
maar ok em breng'n in nog leger stoat.

Doarömme: tope niet meer luuster'n
noar wat sel zaggies wöd e zeg,
op die meniere giet dat fluuster'n
vaste wel uut oonze streek'n weg.

Dieks.

KLEDING KOPEN

is advies vragen aan
vakbekwame
mensen

Bij **PAPING** staan de deskundigen op het gebied van

DAMES-, HEREN- EN KINDERKLEDING

voor u klaar!

PAPING

Kruisstraat

—

Hoek Vrijthof

In de wolken met OK aardolieprodukten

- ✖ superbenzine
- ✖ dieselgasolie
- ✖ huisbrandoliën
- ✖ stookolie
- ✖ motoroliën
- ✖ smeervetten
- ✖ butaan en propaan

HOTEL CAFÉ RESTAURANT „HET ZWARTE PAARD”

van ouds en nog steeds:

GEZELLIG

en

GOED

Uw gastheer Joh. Hegeman

Super Markt L. Wind

Voor Brood en Banket en Kruidenierswaren.

Maar ook voor **H O M M E S**

Vlees en Vleeswaren

Dr. A.C. v. Raaltestraat 6.

Hobby-shop ENGEL FRIKKEN

De Strangen - tel. 1826

voor o.a.: Div. soorten (aankoop) keukens
Zelfbouwmeubelen, Gereedschappen en be-
hang, Hout (o.a. spaanplaat en hardboard)

En levering van ALLE bouwmaterialen.

ALLES ZEER GUNSTIG IN PRIJS!

BOUWBEDRIJF

fa. J. Timmerman & Zn.

- ★ NIEUWBOUW
- ★ ONDERHOUD

Tel. 1619

b.g.g. 1663

Reeds meer dan 35 jaar een
prima adres

SLAGERIJ

Fa. G. v. Lohuizen & Zn.

Kerkplein 8, van Raaltestr. 29, Tel. 1457 en 1620

Plitex

PLITEX - al meer dan 15 jaar verbonden met de Ommer
Gemeenschap

Nog altied bekend omme zien betere en goedkopere kinderkleren

Maar nou ook veur complete

WONINGINRICHTING

HET ADRES IS: Middenstraat 16 (dus midden in Ommen)

AUTOSCHADE

voor een snelle en billijke reparatie

AUTOSPUITINRICHTING EN RECLAME L. P. STROOBACH

Ommen, Haven Oost 18, Telefoon 1218 — Na 5 uur 05220 - 54165, Meppel

DUNNEWIND-GERRITS B.V.

Strangeweg 7 — OMMEN
Telefoon 052 91 - 21 50 b.g.g. 16 68 - 19 93

**Voor vulzand, tuinaarde, metselzand
grint, mijnsteen enz.**

*Voor
schoenen*

HOTEL CAFÉ RESTAURANT

STEGEMAN

**UW ADRES VOOR RECEPTIES, DINERS EN
VERGADERINGEN**

Tel. 1428

Uw adres: **VOSJAN**

Bouwstraat

Slijterij J. A. Schottert

voor al uw
**GEDISTILLEERD
BIER, WIJN en FRIS-
DRANKEN**

Gratis bezorging

Bouwstraat 12 - Tel. 1145

In Margriet's lekkerbek boetiek

koopt u die gezellige lekkere hapjes
*bonbons, verse eigen gebakken noten en de
grootste sortering verse vleeswaren. En niet
te vergeten ons groot assortiment in binnen-
en buitenlandse kaassoorten.*
Kom vrijblijvend even neuzen.

v. d. Boon

BRUGSTRAAT 19
TEL 1439

**Elke dag vers brood, koekjes en gebak
uit de WARME BAKKERIJ!!!**

Brood- en Banketbakkerij

G. Hengelaar

Stationsweg 23 — Telefoon 1484

Slagerij Krukkert

VOOR EEN LEKKER STUKJE VLEES

Brugstraat 26 - Ommen - Tel. 1359

Brood Gebak Koeken en Koekjes uit de beste grondstoffen bereid
dus prima kwaliteit vroeger en nu
nog steeds bij : DE ECHTE WARME BAKKER

Bakkerij Makkinga

oud-ommers met

bij

voor

nieuwe wensen

R. J. Schudde

konfektie

textiel

zijn van harte welkom

Dr. van Raaltestraat - Ommen

woninginrichting

Makelaarskantoor

J. v. Ittersum

bemiddeling bij
aan- en verkoop van

★ **onroerende
goederen**

en

★ **taxaties**

Bar. v. Fridaghstraat 20

Telefoon
2186

Denkt men aan
KLEUREN-TELEVISIE
en
STEREO-INSTALLATIE
dan denkt men aan

Westerman

Dagelijks demonstratie

Gasthuisstraat 3 - Ommen - Tel. 1406

Schildersbedrijf Fa. JOH. VAN ELBURG

Tel. 1828-Schurinkstraat 24-Ommen

voor Schilder- en behangwerk, in nieuwbouw en
onderhoud. Verder in onze zaak een grote sor-
tering **Behang - Saus - Glas - Verf** en alles
voor de Doe-het-zelver

Huishoudelijke artikelen

Bemboom

Bouwstraat 7 Ommen, tel. 1383

Fa. B. J. Bosscher

Gediplomeerd
drogist

Brugstraat

Telefoon 1414.

Voor al uw

★ **SCHOENEN** en

★ **SPORTARTIKELEN**

W. van Kesteren

Kerkplein 6-7 — Ommen

't Giet ow goed bij al walj doet

OCO

LUNCHROOM - IJSBEDRIJF

Brugstraat 16
Telefoon 1429

Inkoop

ANTIEK

Verkoop

Speciaal voor koperen voorwerpen o.a.

**LAMPEN - DOOFPOTTEN - KANDELAARS
ENZ. ENZ.**

H. H. KERVER SMEDERIJ

Tevens het adres voor

POLIJSTEN EN REPAREREN van Uw kope-
ren voorwerpen.

Middenstraat 17, Tel. 05291-1764, OMMEN

SLIJTERIJ EN WIJNHANDEL

VAN DER BEEK

in het Wapen van Ommen
Sinds 1854 slijter

Eigen import sherry en notenlikeur

AUTOBEDRIJF MAKKINGA

Voor Service en Verkoop

OPEL

B.K. L.P.G. inbouwstation

Schurinkstraat 36, Ommen, Telef. 05291-1305

Voor al Uw reizen

KERKSTRAAT 7 OMMEN TELEFOON 2294

RABO-BANK

Bouwstraat 20-21 — Brugstraat 11

**DE SPAARBANK
VAN OMMEN**

allerlei spaarvormen
verder alle bankzaken - effecten
vreemd geld - reisdeviezen
verzorging van vakantierelzen enz.
safeverhuur - nachtkluis

AUTOBEDRIJF

J. SCHOLTEN b.v.

Hammerweg 3-5, Ommen, Tel 1140

Algemeen onderhoud, Contrôle Koelsysteem,
Motor Tune-up, Remmen service, Wielen uitlijnen,
Wielen Balanceren, Koplampen contrôle, contrôle
en Verkoop Banden, Shell Service

**Onderhoud van Bumper tot Bumper
met Ultra moderne apparatuur**

PACTON B.V.

OMMEN

- ★ **AANHANGWAGENS**
- ★ **OPLEGGERS**
- ★ **CONTAINERS**

Voor al uw Bouwwerken:

Weelink's Bouwbedrijf B.V. Ommen

Kantooradres: Schurinkstraat 21 - Werkplaats: Strangeweg 24

Telefoon 05291-1885-1196

**W
O**